

v deževnem vremenu. Potem vzemi navadnega luga in z mehko kertačo umij čisto in čedno deblo in veje. Vidil boš, da čez tri leta ne bo cemperca mahú več na drevji, skorja pa bo gladka in lepa. Pri mladih drevescih je dosti, če jih le enkrat tako očediš; pri starih pa je treba to večkrat storiti, ker je njih skorja hrapava in se na starih drevésih ne dá vsa nesnaga v enem hipu odpraviti.

(Košata rež dobra pomoč gospodarju, ako mu klaje za živino manjka). V ta namen se obseje dobro pognojena njiva s košato režjo (Staudenroggen). Mesca oktobra jo lahko že pervikrat žajneš, mesca malega travna (aprila) pa drugič in toliko več je boš našel, kolikor bolj si vso njivo pozimi z gnojnico pognojil; mesca rožnika, kakih 8 dni pred žetvijo navadne reži, bodeš pa našel dovolj košate reži z lepim zernjem.

(Gnoj čedalje več vreden). Menda ne bo brez koristi, ako povemo, kako od leta do leta bolj po različnih deželah gnoj cenijo. Naj povemo v spričo tega vsaj en izgled: V kosarnah v Karlsruhe in Gottesaue na Nemškem so mogli do leta 1828 vsako leto 800 gold. ljudém plačevati, da so jim gnoj iz sekretov vozili. Do leta 1843 so se snižali ti stroški na 80 gold. Ker pa so čedalje bolj spoznavali, kako potreben je gnoj, so ga pozneje leta kmetovavci radi za dnar iz kosarn kupovali, in poprejšni stroški so se preobrnili v obilne dohodke, in sicer: v letu 1856 so skupili za gnoj iz kosarn omenjenih dveh mest 1790 gold., leta 1857 2700 gold. in leta 1858 3009 gld., — tedaj se kaže od leta 1843 do letos ali v 15 letih veliki razloček od 80 gld. stroškov na 3009 gld. dohodkov.

Za domače potrebe kaj.

Če sivo ali višnjevo sukno z vinom okaplano rumeno ali rujavo postane, se taki madeži gotovo berž poskrijejo, ako se z gnojnico, ki se v štali dobi, ali z namočenim peresom ali kertačo pomočijo. J. Š.

Tontina *)

ali nova bratovšina,

kako fant ali dekle po dvajsetem letu lahko do premoženja pride.

V Terstu se je predlanskim ustanovilo društvo, kterege namen je tako koristen in hvale vreden, da ga tudi v „Novicah“ razglasimo. Imenuje se „Nova bratovšina za preskerbljenje otrok“ (Ausstattungs-Verein für Kinder oder Tontinenversicherung).

Namen tega društva je vsakemu, kateri je va-nj zapisan, po spolnjenem 20. letu določeno število dnarjev odšteti, s katerimi si slednji po svoje pomagati more. Tako na priliko jih more obrniti devica, ko se omoži, za doto, mladeneč, kateri se je učil pravoslovja ali zdravništva, more plačati z njimi doktorstvo, ali pa se odkupi od vojašine; kdor se hoče lotiti kakega obertnijstva ali kupčijstva, si more s temi dnarji za vse svoje dni pomagati itd.

Društvo je razdeljeno v deset razredov ali klasov za otroke, kateri so rojeni v letih 1848 do 1857. Vsak razred je od drugega ločen. Leta 1858 se je začel nov razred za otroke rojene 1858.

Na vprašanje, od kod se plača v to društvo zapisanim gori omenjeni dnar? Odgovorimo, da se ta dnar nabera iz trojnega zaloga, namreč:

1. iz dnarjev, ki so se kot obresti (činži) nabrali od kapitala, ki je za otroke pri društvu naložen;

*) Tontina se imenuje bratovšina, katero je Lah Lorenc Tonti že pred 200 leti našel in ktera se je vpervič ustanovila na Francozkem leta 1653. Pri ti bratovšini stopi več deležnikov skupaj, kateri plačajo izgovorjeni znesek v družbeno kaso, iz ktere se dohodke do smerti tako dolgo uživajo, dokler zadnji tistih ne umerje, ki je bil v bratovšino zapisan.

2. iz kapitalov in činžev tistih družbenikov, kateri so v tem času umerli, in

3. iz činžev od dnarjev, ktere so vložili živeči družbeniki pa niso vseh dolžnost do društva spolnili in tedaj pri razdelitvi sam kapital brez činža nazaj dobijo.

Kdor stopi v društvo, plača ali koj takrat, kadar se zapiše, enkrat za vselej, ali pa vsako leto v odločenih obrokih ali brištih. Plačila morajo vsigdar do 31. decembra vsacega leta opravljene biti. Bolj natanko je ta tarifa razložena v „Oglasniku“.

Kdor želi od te koristne naprave kaj več zvedeti, naj se oberne do vodstva tega društva, katero se pod imenom „Nuova Società commerciale di Assicurazione“ v Terstu znajde, ali pa do gospod Edmunda Terpina, tergovca v Ljubljani, kateri je veliki opravnik omenjenega društva za krajnsko deželo in bo gotovo rad vsakemu na drobno povedal, kar kdo v ti zadevi zvedeti želi.

Za pirhe kaj.

Kdor hoče komú za velikonočne pirhe kaj darovati, da se mu bo gotovo prikupil, naj mu kupi lepe bukve, ki so ravno zdaj na svetlo prišle pod imenom

Potovanje v sveto deželo.

Bravcom „Novic“ je bil ta potopis, kakor nam je bilo od veliko veliko strani na znanje dano, tako vseč, da so komaj lista za listom pričakovali, v katerem so prečastiti terž. gospod prošt Mihael Verne svoje potovanje v obljubljeni deželo popisovali, katero so predlanskem o veliki noči obiskali. Kdo bi, kakor so oni že dolgo želeli, tudi ne želel sam obiskati kraje, kjer se je Izveličar naš rodil, kjer je živel in učil, in kjer je umerl, da je rešil človeštvo večne pogube? Al malokomu se more spolniti ta želja, da bi sam obhodil te imenitne kraje! Slavni gospod pisatelj, ki so Slovencem že spisali veliko lepih reči, so nam popisali tudi te kraje polni gorečega pobožnega duha tako mično in v tako gladkem domačem jeziku, da ob enem, ko so nam podali potopis v „sveto deželo“, kterege vsi drugi narodi že davnej in v obilnih iztisih imajo, in smo ga dosihmal le mi Slovenci še pogrešali, so pomnožili tudi slovensko slovstvo z izverstnim delom.

Ker bo pa vsakega bravca mikalo poznati jeruzalemsko mesto in pa cerkev Božjega groba v Jeruzalemu, so dali napraviti tudi obris jeruzalemskega mesta in cerkve Božjega groba, ktera je Blaznikov risar na kamnu tako lično napravil, da bo vsak vesel prebiral in ogledoval zaznamovane posamne kraje Jeruzalemskega mesta in Božjega groba. Pa še več. Pridjane so temu potopisu tudi pesme in molitve, ki se v Jeruzalemu pri vsakdanji procesii pojó in molijo, ktere je po željah preč. gospod prošta naš na vsako dobro stran delavni gosp. fajmošter Hicinger v duhu izvirnega (latinskega) jezika v slovenski jezik prestavil. Vsega tega ni bilo v „Novicah“ in se najde le v tem potopisu, kterege je po prijaznem dovoljenji preč. gosp. pisatelja gosp. Blaznik v posebnih bukvah natisniti dal. Lično vezane bukve z obrisoma itd. veljajo 48 kr. starega ali 84 kr. novega dnarja. Kdor jih dobiti želi, naj se oberne do tiskarnice Blaznikove hitro, ker število posebej natisnjenih bukev je majhno.

O boginji Celeji.

Spisal Davorin Terstenjak.

(Posvečeno visokoučenemu in velečastnemu p. n. gospodu opatu in celjskemu mestnemu fajmoštru Vodušek-u v znamenje male hvaležnosti za mnogokratno prijazno in gnostoljubno sprejetje v stari slavni Celeji).

Politika rimskih cesarjev si je prizadevala, vsako narodnost zatreti, ali jo konečno v bistvenih razločkih zbrusiti. Tako je večidel v iztoku in zapadu rimskega sveta zginila